

MECEVAC czech

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

2019

Stálý zdravotně humanitární program České republiky

Cílem vládního programu MEDEVAC je poskytovat zdravotnickou péči pro zranitelnou část obyvatelstva ve zdrojových či tranzitních migračních zemích. Program má stálý rozpočet 60 mil. Kč a je koordinován Ministerstvem vnitra.

Cíle programu realizovány prostřednictvím čtyř aktivit:

- + Vysílání lékařských týmů do zahraničí
- + Odborné stáže a školení zahraničního zdravotnického personálu
- + Podpora projektů na budování zdravotnické infrastruktury
- + Zdravotně humanitární evakuace na léčbu do ČR

medevac@mvcz.cz medevac.czech
medevacczech.cz medevac_czech

Vydalo Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky, červenec 2020
Vytiskla Tiskárna Ministerstva vnitra p.o. v roce 2020
Všechny fotografie byly zveřejněny se svolením autorů: MV ČR, Adam Hříbal, Štěpán Löh

ČASOVÁ OSA AKTIVIT PROGRAMU

Vysílání českých lékařských týmů do zahraničí
 Projekty na budování zdravotnické infrastruktury
 Školení a odborné stáže zahraničního zdravotnického personálu
 Rekognoskace

2019

<p> JORDÁNSKO Nemocnice Na Bulovce ortopedie 30. 1. - 8. 2. 2019</p> <p> UKRAJINA VFN fyzioterapie 4. 2. - 7. 2. 2019</p> <p> LIBANON VFN oftalmologie 26. 2. - 1. 3. 2019</p> <p> LIBANON VFN oftalmologie 18. 3. - 29. 3. 2019</p> <p> ETIOPIE FN Hradec Králové, ÚVN technici 18. 3. - 23. 3. 2019</p> <p> SENEGAL VFN traumatologie 26. 3. - 7. 4. 2019</p> <p> JORDÁNSKO ÚVN oftalmologie 28. 3. - 7. 4. 2019</p>	<p> JORDÁNSKO FN Motol dětská kardiologie 1. 4. - 9. 4. 2019</p> <p> JORDÁNSKO FN Olomouc traumatologie 3. 4. - 12. 4. 2019</p> <p> UKRAJINA / ČR VFN fyzioterapie 6. 5. - 24. 5. 2019</p> <p> UKRAJINA / ČR Nemocnice Na Bulovce fyzioterapie 13. 5. - 24. 5. 2019</p> <p> GHANA FN Královské Vinohrady FN Olomouc Nemocnice Na Bulovce 20. 5. - 24. 5. 2019</p> <p> BURKINA FASO Light for the World 8. 7. 2019</p> <p> MAROKO FN Motol Nemocnice Na Bulovce 17. 7. - 19. 7. 2019</p>
---	--

2020

<p> MAURITÁNIE The Lutheran World Federation 26. 8. 2019</p> <p> JORDÁNSKO FN Královské Vinohrady Nemocnice Na Bulovce plastická a rekonstrukční chirurgie 4. 9. - 14. 9. 2019</p> <p> UKRAJINA VFN, Nemocnice Na Bulovce fyzioterapie 10. 9. - 13. 9. 2019</p> <p> JORDÁNSKO ÚVN ortopedie 11. 9. - 19. 9. 2019</p> <p> ETIOPIE FN Hradec Králové, ÚVN FN Motol 23. 9. - 27. 9. 2019</p> <p> SENEGAL FN Olomouc traumatologie 21. 10. - 31. 10. 2019</p>	<p> IRÁK IKEM infektologie 21. 10. - 27. 10. 2019</p> <p> JORDÁNSKO FN Hradec Králové oftalmologie 29. 10. - 8. 11. 2019</p> <p> JORDÁNSKO VFN traumatologie 29. 10. - 8. 11. 2019</p> <p> MAROKO / ČR FN Královské Vinohrady Nemocnice Na Bulovce plastická a rekonstrukční chirurgie 18. 11. - 29. 11. 2019</p>	<p> SENEGAL FN Motol ORL 20. 11. - 30. 11. 2019</p> <p> SENEGAL Nemocnice Na Bulovce gynekologie 1. 12. - 7. 12. 2019</p> <p> ETIOPIE, MAROKO / ČR FN Motol dětská kardiologie 2. 12. - 13. 12. 2019</p> <p> GHANA Nemocnice Na Bulovce gynekologie 7. 12. - 14. 12. 2019</p>
---	---	---

ÚVODNÍ SLOVO

Mgr. Pavla Novotná
ředitelka odboru azylové a migrační politiky

Milí čtenáři,

rok 2019 uplynul jako voda a Vy ve svých rukách opět držíte brožuru Stálého zdravotně humanitárního programu MEDEVAC, tentokrát její již páté vydání. Podobně jako se neustále proměňují migrační toky a podoby migrace, proměňují se i aktivity programu MEDEVAC a země, ve kterých tento program působí. Rok 2019 byl opět velmi produktivní – na naši mapu přibýly nové země, do jiných jsme se po letech vrátili, v dalších navázali na úspěšné mise a školení z let předchozích. Podstata programu však zůstává neměnná – i nadále pomáhat tam, kde je to potřeba. O všem se ale detailněji dozvíte na následujících stránkách.

Dovolte mi, abych využila místo přední stránky k poděkování. Jsem přesvědčena, že úspěch celého programu tkví především v lidech, kteří se na jeho realizaci podílejí: v zahraničních nemocnicích, lékařích a sestřách, v partnerských organizacích, v zastupitelských úřadech i dalších zapojených resortech. Velké díky patří především českým lékařským týmům a nemocnicím, díky kterým můžeme v zahraničí pomáhat. Bez jejich zkušeností a především ochoty a tvrdé práce by program nemohl být ani z poloviny tak úspěšný, jak nyní je. Program MEDEVAC je především o lidech. Proto i tato brožura bude věnována jim.

Mgr. Pavla Novotná

CELKOVÉ STATISTIKY PROGRAMU 1993 - 2019

3487

odoperovaných pacientů

21

zemí, ve kterých byl program realizován

356

vyškolených osob

14

projektů na posílení zdravotnické infrastruktury

227

zdravotně humanitárních evakuací

10

lékařských specializací

102

vyslaných lékařských týmů

8

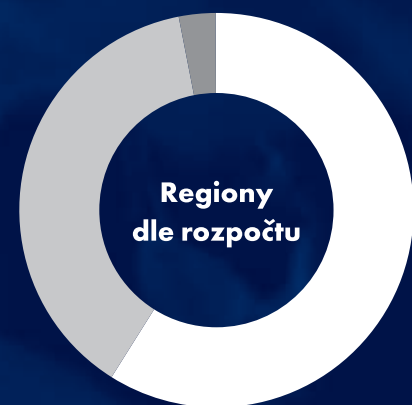
zapojených českých nemocnic

**Vládní zdravotně
humanitární program
realizován od roku 1993**

Cílem programu je poskytovat zdravotní péči pro zranitelnou část obyvatelstva ve zdrojových či tranzitních migračních zemích. Program má stálý rozpočet 60 mil. Kč.

SHRNUTÍ PROGRAMU MEDEVAC V ROCE 2019

Blízký východ	59%
Afrika	38%
Ukrajina	3%

Mise	73%
Dary	22%
Školení	5%

Mise	64%
Školení	23%
Rekognoskace	14%

Cíle programu realizovány prostřednictvím čtyř aktivit

- › Vysílání lékařských týmů do zahraničí
- › Odborné stáže a školení zahraničního zdravotnického personálu
- › Podpora projektů na budování zdravotnické infrastruktury
- › Zdravotně humanitární evakuace na léčbu do ČR

vyslání 21 lékařských týmů do zahraničí

za účasti 8 českých nemocnic (FN Hradec Králové, FN Královské Vinohrady, FN Motol, FN Olomouc, IKEM, Nemocnice Na Bulovce, Ústřední vojenská nemocnice, Všeobecná fakultní nemocnice)

208 neinvazivních zákroků

6 školení

zahraničního personálu v Etiopii, Iráku, Jordánsku a na Ukrajině (177 účastníků) v oblasti ergoterapie, fyzioterapie, traumatologie a zdravotní techniky

1 předvýběrová mise a 3 rekognoskační cesty do zahraničí

za účelem přípravy budoucích misí programu MEDEVAC v dané zemi (Etiopie, Ghana, Libanon, Maroko)

účast programu **MEDEVAC na European Development Days** v Bruselu a na **Dni Evropy** v Praze

774 odoperovaných pacientů v zahraničí

dětská kardiochirurgie, gynekologie, oftalmologie, ORL, ortopedie, rekonstrukční a plastická chirurgie a traumatologie

více než 1000 odborných vyšetření s diagnostikou

4 odborné stáže

zdravotnického personálu v oblasti dětské kardiochirurgie, fyzioterapie, ortopedie a plastické chirurgie v českých nemocnicích pro celkem 15 odborníků (Etiopie, Maroko, Ukrajina)

Podpořeny 2 zdravotnické projekty

na renovaci zdravotnických center, přístrojové vybavení nemocnic a školení zdravotnického personálu v Burkině Faso a Mauritánii v celkové výši 10 mil. Kč (Light for the World, Lutheran World Federation)

8 výstav Létařící lékaři

7x v ČR, 1x v zahraničí (New York)

REKOGNOSKACE

Často v souvislosti s aktivitami programu zmiňujeme rekognoskační cesty, které jsou důležité pro realizaci budoucích misí. O co se vlastně jedná, jak taková mise funguje, co je potřeba zařídit a jak probíhaly rekognoskační mise v roce 2019? To se dozvíte na těchto stránkách.

Rekognoskace, Maroko © MV ČR

Předtím než do země vyšleme kompletní lékařský tým, ať už za účelem samotných misí nebo školení, musíme v zemi najít vhodné partnery (nemocnice, organizace) a především zjistit, jestli vůbec ta daná specializace má v zemi uplatnění a vyslání českého týmu tak významně pomůže místnímu zdravotnictví. Proto nejprve oslovíme zastupitelský úřad, který zná nejlépe místní aktéry a situaci v dané zemi, a který nám pomůže s vytipováním vhodných specializací a nemocnic, kde by realizování mise mělo největší přidanou hodnotu. V návaznosti na to oslovíme vedoucí jednotlivých týmů našich partnerských nemocnic v ČR, aby nominovali za svou specializaci jednu osobu, která s námi, koordinátory programu, do dané země odletí zdravotní situaci v zemi posoudit. Za každou specializaci bereme standardně jednoho lékaře, protože každá specializace je specifická a ke své práci potřebuje jiné vybavení operačních sálů. To, že nemocnice splňuje požadavky jedné specializace, totiž neznamená, že tomu tak bude i u jiné. Jakmile najdeme vhodný termín, který vyhovuje všem účastníkům, započne samotná realizace

cesty. Rekognoskační cesty jsou kratší než samotné mise, ale o to intenzivnější. Trvají většinou kolem 4 pracovních dnů, ale vybraní lékaři navštíví často několik nemocnic v různých městech po zemi. A jelikož země, ve kterých mise organizujeme, jsou většinou daleko rozlehlejší než Česká republika, znamená to dlouhé cesty v autobusech, někdy i přelety v menších letadlech místních leteckých společností. Kromě návštěvy nemocnic se lékaři setkávají i s nevládními organizacemi působícími v zemi, které se mnohdy podílejí na identifikaci vhodných pacientů. Cestou zpět, na letišti i v samotném letadle, tak ještě probíhají diskuze, která nemocnice je nevhodnější a jaká specializace v zemi bude mít největší přidanou hodnotu.

V roce 2019 proběhly celkem 3 rekognoskační cesty – do Etiopie, Ghany a Maroka. Zde najdete shrnutí 2 vybraných – z Ghany, kde se spolupráci začínáme a z Maroka, kam se po letech opět vracíme.

GHANA

Koncem května proběhla první rekognoskační mise do Ghanské republiky. Zúčastnili se jí zástupci vybraných specializací, které český zastupitelský úřad v Akkře identifikoval jako potřebné: plastická a rekonstrukční chirurgie FN Královské Vinohrady, traumatologie FN Olomouc a gynekologie a infektologie z Nemocnice Na Bulovce. Vybraní lékaři v průběhu čtyř dnů navštívili tři nemocnice, samozřejmě každá se nacházela v jiném městě. Čekala je nejen nemocnice v samotném hlavním městě, ale i nemocnice v Cape Coast vzdálená 3,5 hodiny jízdy od Akkry a nemocnice ve městě Tamale ležícím na severu země, kam bylo potřeba se dopravit letadlem. Zároveň proběhla i schůzka se zástupci UNHCR ohledně možnosti operovat i uprchlíky ze sousední Burkiny Faso a Toga. Rekognoskace byla úspěšná a hned v prosinci na ni navazovala první lékařská mise zaměřená na onkogynekologii. Více si o této misi můžete přečíst v rozhovoru s prof. MUDr. Michalem Zikánem, Ph.D z Nemocnice Na Bulovce.

Rekognoskace, Ghana © MV ČR

Rekognoskace, Maroko © MV ČR

MAROKO

Další rekognoskační cesta v roce 2019 byla mířena do Maroka, kam jsme se po letech rozhodli s programem navrátit. Opět byla velmi intenzivní, během 3 dnů jsme s lékaři navštívili 3 nemocnice ve 3 městech – státní nemocnice v Rabatu, v Marrákeši a v Casablanca. Číslo 3 jsme si oblíbili, protože cesty se účastnily 3 lékařské specializace, které mají s výjezdy v rámci programu bohaté zkušenosti – ortopedie a plastická chirurgie z Nemocnice Na Bulovce a dětská kardiologie z Fakultní nemocnice v Motole. Právě Dětské kardiocentrum FN Motol již v Maroku působilo v minulých letech, kdy spolupracovalo s nemocnicí ve Fezu. Nyní bylo cílem samotné lékařské mise rozšířit především o školení místního lékařského personálu a také o pomoc uprchlíkům, kteří se v zemi nachází. Přestože času nebylo nazbyt, účastníci mise přijali pozvání marockého Ministerstva zdravotnictví, s jehož zástupci projednávali možnosti spolupráce do budoucna. Jak tomu už bývá, každá specializace si vybrala jinou nemocnici. První jsme ale v Praze přivítali lékaře z marrákešské nemocnice CHU Mohammed VI. na stáž v oblasti plastické chirurgie a gynekologie, o které si opět můžete přečíst opět dále v brožurě. Samotné mise do Maroka jsou plánovány na rok 2020.

Traumatologie, VFN, Jordánsko © MV ČR

Ortopedie, ÚVN, Jordánsko © MV ČR

Dětská kardiologie - rekognoskace, FN Motol, Etiopie © MV ČR

Oftalmologie, VFN, Libanon © MV ČR (Foto: Adam Hříbal)

ORL, FN Motol, Senegal © MV ČR (Foto: Štěpán Löhr)

Gynekologie, Nemocnice Na Bulovce, Ghana © MV ČR (Foto: Adam Hříbal)

NOVÉ TVÁŘE PROGRAMU OFTALMOLOGIE - VFN

MUDr. Petr Sklenka

Lékař specialista v oboru oftalmologie, Oční klinika, 1. lékařská fakulta, Univerzita Karlova a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze

Oftalmologie, VFN, Libanon © MV ČR (Foto: Adam Hříbal)

Na jaře roku 2019 se uskutečnila vůbec první mise programu MEDEVAC v Libanonu. Tato malá země na Blízkém východě hostí v přepočtu na počet obyvatel největší počet uprchlíků na světě. Z celkových 6,8 milionů obyvatel tvoří zhruba 1,5 milionu syrští uprchlíci, kteří utekli před konfliktem ve své rodné zemi; Libanon navíc hostí přes 200 tisíc palestinských uprchlíků a asi 18 500 uprchlíků z Iráku, Súdánu, Etiopie a dalších zemí. Tato situace nevyhnutelně představuje velkou zátěž pro místní infrastrukturu, včetně té zdravotnické. Protože zdravotní péče je navíc v Libanonu velmi nákladná, bylo cílem programu MEDEVAC během mise poskytnout péči té nejzranitelnější vrstvě populace – syrským uprchlíkům a chudým Libanoncům.

Více o proběhlé misi se dozvíte v rozhovoru s MUDr. Petrem Sklenkou z Všeobecné fakultní nemocnice v Praze.

Vaše první mise s programem MEDEVAC byla do nové destinace, do Libanonu. Jaká jste měl před misí očekávání?

Zúčastnil jsem se už rekognoskační mise a také předvýběru pacientů, takže samotné prostředí už pro mě naštěstí nebylo úplně neznámé. Jenže sebelepší příprava není zárukou, že vše při „ostré“ misi proběhne hladce. Takže přiznávám, že přeci jen nějaká nervozita byla. Misi jsem kromě pomoci potřebným bral ale i jako možnost vystoupit ze své komfortní zóny a poznat život uprchlíků a místních jinak než z médií.

Bylo těžké si zvyknout na odlišné podmínky na operačním sále? S jakými překážkami jste se během operací setkal?

Oční mikrochirurgie je specifická disciplína a zdárný průběh operace závisí na správné souhře mnoha faktorů. Přístroje, vybavení, i samotné pracovní procesy na operačním sále v Bejrútu byly v lecčems odlišné od našich. Vše jsme ladili za provozu, proto jsem byl vděčný, že mám v týmu sestřičku Renatu Altmannovou, na kterou se můžu spolehnout. Operujeme v lokálním znečistlivění, pacient je při plném vědomí. Strach hraje proti nám a komunikace s pacientem je základ. Syrští uprchlíci ale většinou anglicky nehovoří a komunikace

Oftalmologie, VFN, Libanon © MV ČR (Foto: Adam Hříbal)

přes překladatele je v tomto směru hrozně těžkopádná. Pomohla mi pantomima a úsměv. Taky jsem se naučil pár slov arabsky. Pacienti se alespoň zasmáli mému přednesu a snad přišli na lepší myšlenky.

„Misi jsem bral i jako možnost poznat život uprchlíků a místních jinak než z médií.“

Liší se případy šedého zákalu, odborně nazývané katarakty, s nimiž jste se setkal v Libanonu, od případů v České republice?

V ČR je péče na opravdu velmi vysoké úrovni, nicméně i u nás potkáte pokročilé případy. Rozdíl byl tedy asi hlavně v poměru těžších případů ku, řekněme, těm „standardním“. Zaznamenali jsme také ve vyšší počtu pacienty s dalšími neléčenými onemocněními, které bránily provedení operace katarakty, např. s neléčeným diabetickým onemocněním sítnice v pokročilém stadiu. To jsou

ovšem problémy, které známe i u dalších pacientů s omezeným přístupem ke zdravotní péči.

Máte nějakou konkrétní vzpomínku, která se Vám vybaví, když si zpětně na misi v Libanonu vzpomenete?

Vzpomínka je opravdu hodně. Příběhy různých pacientů – úplně slepá paní ze slumu, kterou tam její rodina zanechala, nebo zase veselý stařík, který vyprávěl, jak se prohání na motorce, přestože sotva rozeznal prsty na ruce, taky starší paní, co se celou dobu operace za mě nahlas modlila... Vybaví se mi i vstřícnost a nasazení místních lékařů a sester, lidí z místní dobročinné organizace i úsilí a podpora pracovníků z MEDEVACu a ze zastupitelského úřadu v Bejrútu - bez spolupráce těch všech by mise možná nebyla.

Můžeme s Vaší účastí počítat i do budoucna?

Ano :-)

Oftalmologie, ÚVN, Jordánsko © MV ČR

Traumatologie, FN Olomouc, Jordánsko © MV ČR

Dětská ortopedie, Nemocnice Na Bulovce, Jordánsko © MV ČR

Školení na zdravotní techniku, Etiopie © MV ČR

Fyzioterapie - stáž v ČR, VFN, Ukrajina © MV ČR (Foto: Adam Hříbal)

Gynekologie, Nemocnice Na Bulovce, Ghana © MV ČR (Foto: Adam Hříbal)

SPECIALIZACE POD LUPOU GYNEKOLOGIE

prof. MUDr. Michal Zikán, Ph.D.
přednosta gynekologicko-porodnické kliniky Nemocnice Na Bulovce

Gynekologie, Nemocnice Na Bulovce, Ghana © MV ČR (Foto: Adam Hříbal)

Gynekologická onkologie (neboli onkogynekologie) je podspecializací, která se zaměřuje na léčbu rakoviny ženského reprodukčního systému – např. rakovinu děložního čípku, vaječnicků nebo rakovinu prsu. Pacientky s často velmi pokročilým stádiem karcinomu tvořily také většinu případů operovaných lékařským týmem z Nemocnice Na Bulovce v Ghaně a v Senegal.

Více o gynekologických misích si můžete přečíst v rozhovoru s přednostou gynekologicko-porodnické kliniky Nemocnice Na Bulovce, prof. MUDr. Michalem Zikánem, Ph. D.

Kdy jste se o programu dozvěděl a proč jste se rozhodl účastnit se misí programu MEDEVAC?

Bulovka je takovou tradiční MEDEVACovou nemocnicí. Na mise jezdí kolegové z řad ortopedů, plastiků a dalších. MEDEVAC jsem znal již ze svého působení ve Všeobecné fakultní nemocnici, kde se do programu zapojovali někteří chirurgové. S příchodem na vedoucí pozici Gynekologicko-porodnické kliniky 1. LF UK a Nemocnice Na Bulovce mi také byla nabídnuta možnost pokračovat v gynekologické misi v Senegal, která se teprve rozbíhala, a především také rekognoskovat nemocnice v Ghaně a zahájit pravidelnou činnost v této západoafrické zemi. Chápal jsem to jako profesní i lidskou výzvu,

a protože jsem MEDEVAC znal jako smysluplný a životaschopný program, nemusel jsem se rozmýšlet.

Řekl byste, že Vás zkušenost s operacemi v Africe nějak obohatila?

Rozhodně. Je to skvělá zkušenost lidská v tom, že všude je stejná nejen medicína, ale především lidé a jejich vnímání, chápání, vztahy v rodině. Když jsme si například povídali s pacientkou a její dcerou, je to naprosto stejné, stejné obavy, stejné otázky, stejný náhled, jako u nás, a to je velmi příjemné a ujišťující v tom, že přes vnější rozdíly jsme všichni stejní. Medicínsky je mise výzvou v tom, že musíme pečlivě vybírat pacientky, kterým můžeme nejlépe prospět. Důležité je nejen

provést operaci, ale ubezpečit se také o možnosti a adekvátnosti pooperační péče. A samozřejmě operujeme s významně menším komfortem a také méně zkušeným týmem než doma.

S jakými případy jste se na misích nejčastěji setkal? Jsou případy v Africe rozdílné od těch českých? Pozoroval jste rozdíly i mezi jednotlivými zeměmi?

Jako onkogynekolog jsem se věnoval nejvíce ženám se zhoubnými nádory zevních a vnitřních rodidel, tedy vulvy, děložního hrdla i těla a vaječnicků a ženám s rakovinou prsu. Pro operace jsme také vybírali pacientky, které potřebovali náročnější operaci, nebo opakovanou operaci i pro benigní onemocnění. To je v Africe nejčastěji myomatóza, tzn. výskyt větších či menších uzlů rostoucích ze stěny dělohy. U nás častá věc, v Africe však mnohem častější a myomy zde dosahují obrovských rozměrů, s kterými se u nás vůbec nesetkáváme. Lidské osudy jsou ale stejné. Rozdíl mezi oběma zeměmi, kde jsme působili, respektive mezi oběma nemocnicemi, byl výrazný. V Senegal by bylo třeba výrazně zlepšit organizaci fungování operačního sálu, péči o nástroje, jejich distribuci a hygienu na operačních sálech. Na druhou stranu však bylo vidět, že lékaři jsou zruční a mají zkušenost v gynekologické operativě, byť si na větší výkony netroufnou. V Ghaně jsme měli štěstí na výborně organizovanou nemocnici, personál s velkým zájmem se učit a pomáhat, výborné vybavení. Zkušenost

v gynekologické operativě ale byla malá. V Tamale na severu Ghany, kde jsme působili, provedenou zhruba 80 gynekologických operací ročně. My jsme za pět dní provedli ve dvou téměř 50 operací. Oproti tomu mají v Tamale 9000 porodů v porodnici za rok, u nás mají největší porodnice kolem 5000 porodů.

„Péče o ženu může zachránit nejen život její, ale i životy dětí a jiných příbuzných, kteří jsou na její péči závislí.“

Proč je podle Vás právě tato oblast medicíny v Africe tolik potřebná?

Protože pečuje o polovinu populace. Péče o ženu navíc může zachránit nejen život její, ale i životy dětí nebo jiných příbuzných, kteří jsou na její péči často závislí. Gynekologie je navíc oborem, kterému v Africe není věnována velká pozornost, která se většinou soustředí na porodnické projekty. Pramení z toho, alespoň podle mého poznání, nízká zkušenost gynekologů a porodníků s gynekologickými operacemi. Zručnost a zkušenost v operativě však může také zachraňovat životy i v porodnictví, při komplikacích.

Kam byste si přál, aby se gynekologické projekty programu v Ghaně a Senegal v budoucnu ubíraly? V čem vidíte největší smysl z dlouhodobého hlediska?

V tuto chvíli vidím především dva dlouhodobé cíle, které se liší pro Senegal a Ghanu. V Senegal je třeba zaměřit se na podporu a vzdělávání v organizaci operačních sálů a pooperační péče, dále proniknout k organizaci porodní péče a rozklíčovat slabá místa. V Ghaně je velmi dobrá organizace práce, je třeba se zaměřit na vzdělání lékařů na místě v operačních technikách. Velký smysl by dával edukační projekt pro terénní porodní asistentky a navázanou síť terénních pracovišť. S ohledem na nadšení a velkou vstřícnost nejen lékařů, ale i středního personálu v Ghaně by se to mohlo podařit.

Jelikož gynekologie, porodnictví a onkogynekologie jsou jedněmi z nejvíce potřebných oblastí zdravotní péče nejen v Africe, plánujeme v budoucím roce rozšíření v této oblasti i o další týmy.

PROJEKTY NA BUDOVÁNÍ ZDRAVOTNICKÉ INFRASTRUKTURY

Burkina Faso

poskytování oftalmologických zákroků potřebným osobám v regionu Hauts-Bassins

Za spolupráce s mezinárodní organizací Světlo pro svět (Light for the World) byl podpořen projekt v hodnotě 5 mil. Kč zaměřený na zajištění přístupu k oftalmologickým zákrokům pro sociálně slabší osoby v regionu Hauts Bassins na východě Burkiny Faso, jedné z nejchudších zemí na světě. Burkina Faso, v překladu Země spravedlivých, spadá do regionu Sahelu, který společně s Libyí tvoří ohnisko migračních proudů z Afriky do Evropy. Ozbrojené milice, které překračují hranice jednotlivých států, destabilizují jednotlivé země v tomto regionu. Místní populace je tak nucena opustit svá obydlí a migrovat do sousedních zemí, případně dále do Evropy, a to především díky obavám o svou bezpečnost, z důvodu nefunkční infrastruktury nebo právě kvůli nedostupnosti zdravotní péče. Primární aktivitou projektu je tedy poskytování lékařské péče, především operací šedého zákalu, který je jeden z nejčastějších zdravotních komplikací v regionu. Další aktivity spočívají v dodání zdravotnického vybavení, spotřebního materiálu a školení místního zdravotnického personálu v oblasti diagnostiky a oftalmologické péče v nemocnici Centre Hospitalier Universitaire de Sourô Sanou, která má spádovou oblast téměř 6 milionů osob.

Mauritánie

vybavení zdravotnických středisek v Bassikounou a Néma

Druhým podpořeným projektem v roce 2019 byl projekt Světové luteránské federace (The Lutheran World Federation), na který jsme přispěli opět částkou v hodnotě 5 mil. Kč, které putovaly na vybavení zdravotnických center v Mauritánii. Cílem projektu je zajistit zdravotnické přístroje, základní spotřební materiál a elektrifikaci ve dvou zdravotnických centrech ve městech Bassikounou a Néma. Obě centra mají spádovou oblast cca 145 tisíc osob včetně 57 tisíc lidí v uprchlickém táboře Mbera. Tábor Mbera se nachází na jihu země a díky své poloze hostí převážně uprchlíky ze sousedního Mali, kteří utekli před násilím v regionu. V Mali totiž dochází k častým konfliktům nejen mezi etnickými milicemi, ale i například mezi pastevci a farmáři. Nově vybavené zdravotnické centrum umožní uprchlíkům snazší přístup ke zdravotní péči a sníží tak potřebu z tohoto důvodu migrovat dále na sever. Součástí projektu je i školení zdravotnického personálu na použití nového vybavení a tedy celkové zlepšení úrovně péče v regionu. Na projektu se podílí i česká pobočka Diakonie.

Infektologie - školení, IKEM, Irák © MV ČR

ORL, FN Motol, Senegal © MV ČR

Oftalmologie, ÚVN, Jordánsko © MV ČR

Traumatologie, VFN, Jordánsko © MV ČR

Dětská kardiologie, FN Motol, Jordánsko © MV ČR

Plastická chirurgie, FN Královské Vinohrady a Nemocnice Na Bulovce, Jordánsko © MV ČR

ČLENOVÉ LÉKAŘSKÉHO TÝMU INSTRUMENTÁŘ

Hana Soprová
sálová sestra ORL, Fakultní nemocnice v Motole

ORL, FN Motol, Senegal © MV ČR (Foto: Štěpán Löhr)

Přestože v souvislosti s vysíláním týmů do zahraničí zmiňujeme obvykle lékaře, kteří s programem MEDEVAC do postižených oblastí vyjíždějí, nedílnou součástí týmů jsou také instrumentáři nebo zjednodušeně sálové sestry. Ty mají na starosti především veškeré nástroje a materiály, které lékaři při operaci používají, jejich dostupnost a sterilitu a asistují také chirurgům při samotném zákroku. Proto jsou také součástí většiny týmů na zahraničních misích, jelikož není pro chirurga větší pomoci než vědomí, že má oporu v člověku, který přesně ví, kdy a který nástroj má připravit, a který, v neposlední řadě, mluví česky.

Takovým člověkem je i instrumentářka Hana Soprová z Fakultní nemocnice v Motole, která pravidelně vyjíždí do Senegalu na lékařské mise ORL. Jaké jsou její zkušenosti a co vše má před misí i během ní na starosti, si přečtěte v následujícím rozhovoru.

Do Senegalu s týmem ORL jezdíte už od roku 2017. Co obnáší příprava na samotnou misi, kdy s přípravou začínáte? Proměnila se nějak za dobu, co tam jezdíte?

Možná pro někoho je to překvapivé, ale samotná příprava mi v konečném důsledku zabere daleko více času než celá mise. Je totiž nutné připravit nejen sebe (např. povinná očkování), ale především i potřebné vybavení a zdravotnický materiál, který lékaři potřebují k operačním výkonům. Shánění materiálu začíná zhruba tři měsíce předem, kdy společně s dalšími sestrami musíme objednat vše od roušek, rukavic, stříkaček a jehel až po vysoce specializované operační nástroje. To vše je nutné zabalit do krabic a spolu s dokumentací

předat zhruba dva měsíce před odletem dopravci. Nástroje, které pak letí přímo s námi na palubě našeho letadla, připravuji zhruba týden před odletem. Příprava na jednotlivé mise se příliš neliší, jen na rozdíl od první mise už nyní zhruba vím, jaký materiál a v jakém množství s sebou zabalit.

Jak probíhá samotná mise, co máte v jejím průběhu na starosti?

Mise pro mě začíná prvním dnem, tedy odletem z Prahy a ubytováním v lokalitě. Druhý den po příletu se na klinice přivítáme s místními lékaři, kteří nás seznámí s operačním programem, společně zkonzultujeme operační postupy a prohlédneme si zdravotnickou dokumentaci

všech pacientů. Jelikož mám na starosti vybavení, v tuto chvíli se odebrám zkontrolovat námi zasláný materiál, který nám připravili z provizorního skladu. Následně na sálech připravím rouškování a všechny další potřebný materiál. Během jednoho dne tým operuje cca 12 pacientů na třech různých sálech, každý zaměřený na jinou část (nos, krk, ucho). Zpět do hotelu se přesouváme většinou v pozdních odpoledních hodinách a podobně probíhá každý ze sedmi operačních dní až do našeho odjezdu.

Můžete nám popsat Vaši roli v průběhu celé operace – od jejího začátku až do konce? Jak pro Vás samotný zákrok probíhá?

Na sálech obvykle asistuji jako instrumentářka při operacích ucha. Mým úkolem je připravit veškerý materiál a spolu s místním zdravotnickým personálem připravit také pacienta (ověření identity, správné napolohování, aby operovaná část byla dobře přístupná). Poté se jdu umýt, obleču si sterilní oděv a připravím instrumentační stolek s nástroji a také sušení. Spolu s ostatním personálem

ORL, FN Motol, Senegal © MV ČR (Foto: Štěpán Löhr)

vydezinfikujeme a zarouškujeme operační prostor. Specifikum u operací ucha je, že operátor se po celou dobu dívá nepřetržitě do rány skrz tzv. okulár. Mojí prací je tedy především přesné a bezpečné podávání správných nástrojů přímo do ruky a tedy celou operaci a její průběh musím také nepřetržitě sledovat. Po skončení operace ránu očistím dezinfekčním roztokem a zavážu obinadlem. Nakonec použité nástroje sterilizuji a připravím na další operaci.

„Účast na misi je pro mne nejen obrovská profesní výzva, ale současně také čest.“

Nedílnou součástí mise je samozřejmě i komunikace s místním lékařským personálem. Vypozorovala jste za ta léta nějak speciální kulturní zvyklosti?

Zvláštností pro mne bylo, že po celou dobu hospitalizace je rodina nemocného v areálu nemocnice a stará se o něj a to včetně stravy. To se v českém prostředí neděje.

Závěrem bych chtěla poděkovat prof. MUDr. Plzákovi, Ph.D., že si mě do svého týmu vybral a také všem, kteří se na misích programu MEDEVAC v Senegalu podílí. Je to pro mne nejen obrovská profesní výzva, protože podmínky k práci jsou chvílemi dosti náročné, ale také současně čest pracovat s tak skvělým týmem.

ORL, FN Motol, Senegal © MV ČR (Foto: Štěpán Löhr)

ŠKOLENÍ V ČR

Jednou z aktivit programu je školení zahraničního zdravotního personálu, ať už v zahraničí, nebo v České republice.

Plastická chirurgie - Maroko, FN Královské Vinohrady © MV ČR (Foto: Adam Hříbal)

Z hlediska dlouhodobého rozvoje zdravotnictví v zemích, kde program MEDEVAC působí, jsou právě školení místních zdravotníků zcela klíčové. I během samotných lékařských misí se často může místní zdravotnický personál mnohemu přiučit, což je důležité především i pro to, aby o pacienty bylo postaráno i po našem odjezdu. V průběhu roku 2019 se uskutečnilo celkem pět školení v zahraničí (v Etiopii, Jordánsku a na Ukrajině) a další čtyři odborné stáže v českých nemocnicích.

Na jaře přiletěli z Ukrajiny zdravotníci v oblasti ergoterapie a fyzioterapie z Kyjevské oblastní nemocnice, se kterou program MEDEVAC dlouhodobě spolupracuje, aby si v Nemocnici Na Bulovce jednak prohloubili svou odbornost, ale také aby se přiučili důležité týmové práci mezi lékaři, sestrami a fyzioterapeuty. Poprvé také ve Všeobecné fakultní nemocnici proběhla stáž univerzitních lektorek z Ukrajiny v oboru fyzioterapie a ergoterapie. Cílem stáže bylo prohloubit odborné znalosti lektorek tak, aby české znalosti a nově nabitě zkušenosti mohly předat nové generaci ukrajinských zdravotníků a dlouhodobě zlepšit kvalitu vyučování v tomto oboru.

V druhé polovině listopadu přicestovali do Prahy tři maroťtí chirurgové, se kterými jsme se seznámili během letní rekognoskační cesty v marrákešské nemocnici CHU Mohammed VI. Lékaři během svého dvoutýdenního pobytu navštívili pracoviště Fakultní Nemocnice Královské Vinohrady a Nemocnice Na Bulovce, kde se seznámili s operačními zákroky a způsobem léčby v České republice s důrazem na maxilofaciální chirurgii, rekonstrukci prsu po mastektomii a onkogynekologii, na které se pozvaní lékaři specializují.

Začátkem prosince jsme v Praze přivítali další zahraniční stážisty, tentokrát lékaře z Etiopie. Ti se na Dětském kardiocentru ve Fakultní nemocnici v Motole seznámili nejen s chodem pracoviště, ale především se způsobem léčby srdečních onemocnění u nejmenších pacientů v České republice. Později se k nim připojil také kardiochirurg z marockého Rabatu, jemuž stáž sloužila jako inspirace pro vybudování podobného specializovaného oddělení v Maroku.

Dětská kardiochirurgie - Etiopie, FN Motol, © MV ČR (Foto: Adam Hříbal)

MEDEVAC czech
Dec 10, 2019 at 12:23

👉 Konec roku se sice neúprosně blíží, ale my ještě zdaleka nekončíme!

Včera v Ghaně odstartovala poslední zahraniční mise v tomto roce. Do města Tamale, které se nachází ve vnitrozemí 🇬🇭, se ze Senegalu přesunul gynekologický tým z **Nemocnice Na Bulovce**. Ten hned první den nasadil vysokou latku, kdy odoperoval 10 pacientek s nádorovými onemocněními různého charakteru. Jedná se o pilotní lékařskou misi programu MEDEVAC v zemi, která je výsledkem rekognoskační cesty proběhlé v květnu letošního roku.

Držíme týmu pěsti! 🙌

17 likes 4 Shares

MEDEVAC czech
Sep 14, 2019 at 10:06

Operování pacientů a jejich navrácení do pracovního procesu je sice hlavní aktivitou programu MEDEVAC, ale je to právě školení zdravotnického personálu 🇺🇦, které umožňuje pomoci dané zemi a místnímu zdravotnictví. S touto myšlenkou také realizujeme školení fyzioterapeutů, ergoterapeutů a zdravotních sester na Ukrajině. 🇺🇦

Do Kyjeva vysíláme pravidelně dva týmy. Tým z **Všeobecná fakultní nemocnice v Praze - VFN** se zaměřuje na práci s pacienty po mozkových příhodách, tým **Nemocnice Na Bulovce** na práci s ortopedickými pacienty a zdravotními sestrami. Oba týmy nás samozřejmě doprovodily i tentokrát. 🙌

V budoucnu plánujeme také více spolupracovat s ukrajinskými univerzitami, protože tak jako každá jiná lékařská profese, i tato začíná ve škole. 🎓

13 likes 1 Comment 3 Shares

MEDEVAC czech
Oct 1, 2019 at 16:37

👉 Dnes se celosvětově slaví Mezinárodní den lékaře! 🙌

Proto bychom chtěli poděkovat všem našim lékařským týmům, které se podílejí na fungování programu MEDEVAC a bez jejichž pomoci bychom nemohli v zahraničí pomáhat!

Díky moc Vám všem!

JSTE NEJLEPŠÍ !!! 🙌🙌🙌

31 likes 2 Comments 7 Shares

MEDEVAC czech
May 17, 2019 at 10:53

👉 Ortopedie

Vrozené vývojové vady, úrazy a degenerativní onemocnění kloubů... Jeden z největších medicínských oborů se zabývá celkovým onemocněním pohybového a podpůrného aparátu a tento typ operace často vyžaduje velkou sílu, někdy ale i dláto a pilu.

V rámci programu MEDEVAC s námi vyjíždějí 2 specializované týmy, které jsou mistry těchto oborů. Tým pod vedením prof. Chomiaka z **Nemocnice Na Bulovce** a tým MUDr. Vaněčka z Ústřední vojenské nemocnice **ÚVN**

33 likes 12 Shares

MEDEVAC czech
Mar 20, 2019 at 09:00

V pondělí odcestoval do hlavního města Etiopie tříčlenný tým biomedicínských inženýrů z **Fakultní nemocnice Hradec Králové, ÚVN** a firmy Hospimed. Ti se v rámci své pětidenní mise ve státní nemocnici **Menelik II referral hospital** zaměří na opravy především oftalmologických přístrojů a školení místních techniků na jejich údržbu.

26 likes 10 Shares

MEDEVAC czech
Dec 12, 2019 at 15:23

Letošní prosinec je opět pořádně akční! 🙌

Minulý týden jsme v Praze přivítali další zahraniční stážisty, tentokrát lékaře z Etiopie 🇪🇹. Ti se v rámci své dvou týdnů stáže ve **Fakultní nemocnici v Motole** seznamují s léčbou srdečních onemocnění u nejmenších pacientů na Dětském kardiocentru 🇨🇪.

O víkendu se k nim připojil i kardiochirurg z marockého Rabatu 🇲🇦. A jelikož je prosinec pro nás především o sváteční atmosféře, vzali jsme je i na menší procházku vánoční Prahou 🎄.

16 likes 2 Shares

MEDEVAC czech
Nov 1, 2019 at 08:59

Dnešním dnem končí desetidenní mise traumatologů z **Fakultní nemocnice Olomouc** v Senegalu 🇸🇳. Během ní stihl tříčlenný tým operovat 20 pacientů převážně se špatně zhojenými zraněními způsobenými při dopravních nehodách. 🚗 Děkujeme a přejeme šťastný návrat domů!

71 likes 15 Shares

MEDEVAC czech
Apr 15, 2019 at 10:07

👉 V úterý ještě ošetřoval pacienty v Jordánsku, v pátek už v Praze odpovídal na dotazy v **Seznam Zprávy**.

Kardiochirurg Dětského kardiocentra **Fakultní nemocnice v Motole**, MUDr. Petr Bukovský, se zahraničních misí v rámci programu MEDEVAC účastní již od roku 2013. Jak probíhá taková mise, jaký typ pacientů se operuje a proč je pomoc v zahraničí důležitá se dozvíte na následujícím odkaze.

Děkujeme za pomoc a milý rozhovor.

SEZNAMZPRAVY.CZ
Vnímám úbytek uprchlíků, říká dětský kardiochirurg, který se vrátil ze zahraničí m...

12 likes 4 Shares